

Asia: VN/35022/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle takautuvasti maksettavaa sähköhyvitystä sekä sähkölaskujen maksuaikojen pidennystä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä MaRa) toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Matkailu- ja ravintola-alan katastrofaalisesta tilanteesta

Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan aiheuttama kansainvälisen tilanteen kiristymisen, pakotteet, energian ja raaka-aineiden voimakas hinnannousu ovat iskeneet raskaasti matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alaan. Esimerkiksi sähkön hintojen keskimääräinen vuosimuutos vuonna 2022 oli keskimäärin 40,8 prosenttia. Ravintoloiden raaka-aineiden tukkuhinnat olivat 2022 syyskuussa 21,6 prosenttia korkeammat kuin vuotta aikaisemmin.

Kustannusten voimakkaan kallistumisen ja Venäjän hyökkäyssodan seurauksena myös kuluttajien luottamus on alimmalla tasolla mittaushistoriansa aikana. Vuonna 2022 inflaatio on ollut 7,1 prosenttia, kun se vuonna 2021 oli 2,2 prosenttia. Vaikka inflaatio heikkenee nykyennusteiden mukaan tämän vuoden loppupuolella, on se keskimäärin tavallista korkeammalla tasolla vielä pitkään. Kuluttajien heikko luottamus vaikuttaa vaikeasti arvioitavissa olevalla tavalla kotimarkkinoilla toimivien yritysten liiketoimintaan vielä tulevinakin vuosina.

EK:n lokakuun Suhdannebarometrin perusteella suomalaisyritysten suhdannenäkymät ovat painuneet kriisilukemiin. Matkailu- ja ravintola-alan suhdannetilanne on heikentynyt syksyn aikana. Alan suhdannenäkymät kääntyivät syksyllä jyrkkään laskuun. Myös MaRan syyskuussa 2022 tekemän jäsenkyselyn mukaan reilulla puolella alan yrityksistä sähköön liittyvät kustannukset nousevat 50–

300 prosenttia seuraavan kuuden kuukauden kuluessa verrattuna vuoteen 2021. Osalla yrityksistä sähkölaskut jopa kymmenkertaistuivat. Sähkön hinnan nousu vaikuttaa kannattavuuteen 85 prosentilla yrityksistä. Noin 15 prosenttia arvioi olevansa konkurssiuhan alla tai lopettaneensa toimintansa sähkön hinnan nousun takia ensi kevättalvella.

Moninkertaistuneet energiakustannukset vaarantavat yritysten liiketoiminnan jatkumisen ja pakottavat toiminnan supistamisiin, lopettamisiin, lomautuksiin ja irtisanomisiin. Lähes kaikissa EU-maissa on otettu käyttöön tukia ja muita toimia, joilla yritysten ja työnantajien toimintaa turvataan energiakustannusten karatessa. Vastaavat tuet on otettava käyttöön myös Suomessa. Matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-ala on yksi niistä toimialoista, jotka ovat kärsineet eniten sähkön hinnan noususta, ja niitä on tuettava suoralla valtion tuella.

2. Sähkölaskujen maksuaikojen pidentäminen

Lakiehdotuksessa esitetään, että yritykset saisivat maksuaikaa sähkölaskuihin 1.1.2023 – 30.4.2023 välillä syntyneeseen sähkölaskutukseen liittyville sähköenergiälaskuille. Maksuaika edellyttäisi pyyntöä sähkön vähittäismyyntiyhtiölle.

MaRa kannattaa maksuajan myöntämistä yritysten sähkölaskuille. Lakiehdotusta on kuitenkin jatkovalmistelussa muokattava.

Ehdotuksen mukaan lisämaksuaikaa saisi vain 50 prosentille laskutetusta sähköenergian määrästä. MaRa toteaa, että monet toimialan yritykset ovat maksuvalmiuskriisissä jopa sadoilla prosenteilla kohonneiden sähkölaskujen takia. Lisämaksuaikaa tulee myöntää vähintään 75 prosentille laskutetusta sähköenergian määrästä.

Ehdotuksen mukaan yritykset saisivat lisämaksuaikaa sähkölaskuille vain 60 päivää. MaRa toteaa, että suurella määrällä toimialan yrityksistä on osin tai kokonaan maksamattomia sähkölaskuja jo vuoden 2022 syksyltä, samoin kuin korona-ajalta rästiin jääneitä veroja ja vuokria. Alkuvuoden suuret sähkölaskut tekevät tilanteen entistä tukalammaksi. On välttämätöntä, että alkuvuoden 2023 sähkölaskuille maksuaika on 120 päivää eli sama kuin kuluttajilla.

Koska lisämaksuajajärjestelyn on tarkoitus tukea yrityksiä korkean sähkönhinnan aiheuttamissa maksuvalmiusongelmissa, tukielementtiä ei saa hävittää liian korkealla lisämaksuajan vuosikorolla. Koska laki on määräaikainen ja tulee voimaan hyvin pian, siinä ei tarvitse ottaa huomioon markkina-korkotason muutoksia. MaRa katsoo, että pidennetyn maksuajan piiriin kuuluvan sähkölaskun pääomalle vuosikorko voi olla enintään kolme prosenttia.

3. Kohdennettu valtiontuki matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yrityksille

Lakiehdotuksen mukaan valtio myöntää rahallista tukea korkeisiin sähkölaskuihin vain kuluttajille.

MaRa pitää välttämättömänä, että työ- ja elinkeinoministeriö ryhtyy pikaisesti valmistelemaan kustannustyyppistä määräaikaista kustannustukea sähkön hinnan noususta pahiten kärsineille toimialoille, joiden joukossa myös matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-ala on. Alan yritykset tarvitsevat selviytyäkseen suoraa rahallista tukea valtiolta sähkölaskuilleen, jotka ovat nousseet erittäin suuriksi Venäjän hyökkäyssodan takia. Energiakriisi jatkuu ainakin talven 2023 yli.

MaRa toteaa, että kustannustyyppistä tukea tulisi myöntää takautuvasti yritysten käyttöpaikkakohtaisille sähkösopimuksille tai yrityksen maksettavaksi muuten tuleville sähkömaksuille (esimerkiksi kiinteistöyhtiö tai vuokranantaja siirtää sähkölaskun osuuden vuokralaiselle sopimuksen perusteella), joissa veloitettava sähköenergian hinta ylittää 10 senttiä kilowattitunnilta (10 sentin raja on vastaava kuin kuluttajille maksettavassa tuessa). Tuki olisi tietty prosentti, esimerkiksi 50 prosenttia, 10 sentin kilowattitunnilta ylittävästä osuudesta. Tukikauden tulisi koskea vuoden 2022 loppua ja vuoden 2023 alkupuoliskoa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Veli-Matti Aittoniemi

varatoimitusjohtaja

Kai Massa

lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelu-alojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenne-asemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä

Massa Kai
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry